

Sygn. akt III AUa 1454/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSO del. Anna Petri
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania I. Z. (I. Z.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji ubezpieczonej I. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 12 maja 2015r. sygn. akt IV U 359/15

oddala apelację.

/-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA M.Procek /-/ SSO del. A.Petri

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1454/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 maja 2015 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie ubezpieczonej I. Z. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 26 stycznia 2015 r., na mocy której odmówiono ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Na podstawie akt rentowych ubezpieczonej Sąd Okręgowy ustalił, że I. Z.

(ur. się (...) roku) w dniu 1 czerwca 2006 roku złożyła wniosek o ustalenie kapitału początkowego. Decyzją z dnia 24 lipca 2007 roku organ rentowy ustalił ubezpieczonej

na dzień 1 stycznia 1999 roku kapitał początkowy, przyjmując do ustalenia jego wysokości

10 lat, 7 miesięcy i 11 dni okresów składkowych oraz 5 lat, 10 miesięcy i 14 dni okresów nieskładkowych (w tym 5 lat, 10 miesięcy i 2 dni okresów sprawowania opieki nad dzieckiem). Decyzją z dnia 22 stycznia 2015 roku organ rentowy ponownie ustalił I. Z. kapitał początkowy przyjmując do ustalenia jego wysokości 6 lat i 12 dni okresów nieskładkowych (w tym 6 lat sprawowania opieki nad dzieckiem).

Następnie w dniu 14 stycznia 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego.

Organ rentowy uznał ubezpieczonej okres uprawniający do emerytury w łącznym wymiarze 18 lat, 4 miesiące i 20 dni, w tym: 12 lat i 5 miesięcy okresów składkowych oraz 4 lata, 2 miesiące i 20 dni okresów nieskładkowych (ograniczonych do 1/3 okresów składkowych), a także 1 rok i 9 miesięcy okresów uzupełniających.

Według ustaleń Sądu pierwszej instancji, ubezpieczona była ostatnio, tj. od 1 sierpnia 2012 roku do 19 maja 2014 roku, zatrudniona na podstawie umowy uaktywniającej, której przedmiotem było sprawowanie przez zleceniobiorcę (nianię) opieki nad dzieckiem.

Od dnia 1 lipca 2014 roku ubezpieczona zarejestrowana jest w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. z prawem do zasiłku dla bezrobotnych od 1 lipca 2014 roku do 27 grudnia 2014 roku.

Dokonując rozważań prawnych, Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (t.j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 170 ze zm.), art. 174 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) oraz art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457), uznając, że ubezpieczona nie spełniła warunków uzasadniających przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Motywuując swoje rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wskazał, że ubezpieczona nie wykazała ani 20-letniego, ani tym bardziej 30-letniego okresu uprawniającego do emerytury, będących jednymi z przesłanek nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Sąd ten wyjaśnił, że - kwestionowana przez ubezpieczoną - różnica pomiędzy uwzględnieniem przy wyliczaniu przez organ rentowy kapitału początkowego ubezpieczonej całego okresu 6 lat sprawowania opieki na dziećmi, a z tego tylko 4 lat, 1 miesiąca i 20 dni przy ustalaniu okresów uprawniających do emerytury bądź świadczenia przedemerytalnego, wynikała z dyspozycji art. 5 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Wobec powyższego. Sąd ten uznał za prawidłowo ustalony przez organ rentowy staż pracy wynoszący 18 lat, 4 miesiące i 20 dni.

Zdaniem Sądu Okręgowego, brak jest również podstaw do przyjęcia, że ubezpieczona pracowała w ramach stosunku pracy – co stanowi kolejną z przesłanek nabycia prawa do spornego świadczenia. Sąd ten zwrócił uwagę, że z załączonej do akt rentowych umowy wynika wprost, iż od 1 sierpnia 2012 roku do 19 maja 2014 roku wykonywała pracę

w charakterze niani na podstawie umowy uaktywniającej, zawartej zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do 3 lat (t.j. z 2013 roku Dz. U., poz. 1457). Sąd pierwszej instancji podkreślił, że zgodnie z art. 50 ust. 1 tej ustawy, dla takich usług ustawodawca przewidział formę zatrudnienia na podstawie umowy o świadczenie usług,

do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, a nie umowę o pracę. Konsekwencją zaś ostatniego zatrudnienia w oparciu o stosunek cywilny, jest wykluczenie w ogóle możliwości przyznania świadczenia przedemerytalnego, które dotyczy osób zatrudnionych w oparciu

o stosunek pracy lub stosunek służbowy oraz prowadzących działalność gospodarczą lub pobierających nieprzerwanie przez okres ostatnich 5 lat rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak

w sentencji.

Apelację od powyższego wyroku wniosła ubezpieczona.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, apelująca zarzuciła mu, mający wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a polegający na uznaniu, że ubezpieczona nie wykazała 20-letniego okresu uprawniającego do emerytury. Nadto zarzuciła, że Sąd Okręgowy błędnie przyjął, iż umowa zawarta przez ubezpieczoną z A. i S. W. o opiekę na dzieckiem nie spełnia wymogu przewidzianego w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Wskazując na powyższe zarzuty, ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że przysługuje jej prawo do świadczenia przedemerytalnego oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania apelacyjnego i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycjami norm art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. nr 120, poz. 1252 ze zm.) prawo do świadczenia przedemerytalnego dla byłych pracowników uwarunkowane zostało - łącznie występującymi - przesłankami dotyczącymi: wieku, stażu emerytalnego i przyczyn rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego.

I tak, na mocy art. 2 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Natomiast w treści art. 2 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy przyjęto, że prawo do tegoż świadczenia, przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 roku Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą o promocji zatrudnienia", w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn.

Tak więc, nie ulega wątpliwości, że określone w powołanych przepisach uprawnienie jest adresowane jedynie do osób tracących zatrudnienie wykonywane na podstawie stosunku pracy lub stosunku służbowego.

Tymczasem, ubezpieczona była ostatnio tj. od 1 sierpnia 2012 roku do 19 maja 2014 roku zatrudniona na podstawie umowy uaktywniającej z dnia 1 sierpnia 2012 roku, której przedmiotem było sprawowanie przez zleceniobiorcę (nianię) opieki nad dzieckiem (k. 15 akt rentowych). Na mocy zaś art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi

w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235, z późn. zm.), niania jest zatrudniana przez rodziców dziecka na podstawie umowy o świadczenie usług - umowy uaktywniającej, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące

umowy zlecenia. Co oczywiste, stosunek cywilnoprawny regulowany przepisami dotyczącymi umów zlecenia (art. 734 – 751 k.c.) nie jest stosunkiem pracy (regulowanym przepisami Kodeksu pracy) lub stosunkiem służbowym (oznaczonym w przepisach szczególnych, dotyczących stosunków administracyjnoprawnych, w jakich pozostają np. żołnierze, czy policjanci). Skoro, zgodnie z jednoznaczną wolą ustawodawcy, umowa uaktywniająca jest umową o świadczenia usług, to bezskuteczne są twierdzenia apelującej, że łączyła ją z rodzicami dziecka umowa o pracę.

Ponadto, skarżąca nie wykazała kolejnej przesłanki warunkującej nabycie prawa do spornego świadczenia; nie dysponuje bowiem dwudziestoletnim ogólnym stażem emerytalnym. Otóż bowiem, za opisany wyżej okres uprawniający do emerytury, na podstawie art. 2 ust. 2 cyt. ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.). Oznacza to, iż w oparciu o przepis art. 5 ust. 2 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku przy ustalaniu okresu uprawniającego do emerytury, okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Przy uwzględnieniu powyższej reguły, ubezpieczona nie wykazała, że dysponuje wymaganym stażem emerytalnym.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja jest bezzasadna i na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

/-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA M.Procek /-/ SSO del. A.Petri

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek